

Samenvatting lezing tijdens bijeenkomst Bodem Breed – 2011

29 november 2011, Lunteren

Bodemweerbaarheid verhogen door gebruik van organische restmaterialen

Joeke Postma en Mirjam Schilder
Plant Research International, Postbus 69, 6700 AB Wageningen
Joeke.postma@wur.nl

Bodemgezondheid is van groot belang voor duurzame landbouw. De wering van bodemgebonden ziekten, de zogenaamde "bodemweerbaarheid", is één van de belangrijke aspecten van bodemgezondheid. Bij een hoge bodemweerbaarheid zal ondanks de aanwezigheid van ziektekiemen, geen of weinig schade optreden aan het gewas. Dit komt de kwaliteit en omvang van de opbrengst ten goede, terwijl er bovendien minder bestrijdingsmiddelen nodig zijn.

Gerichte stimulering van bodemweerbaarheid is echter veelal nog moeilijk. Er is veel onderzoek gedaan naar ziektevering als gevolg van toediening van compost of organische stof. Een aantal ziektes kunnen hiermee teruggedrongen worden. Tegen de bodemschimmel *Rhizoctonia* levert dit echter onvoldoende effect en soms zelfs negatieve resultaten. Hierdoor is sturing van bodemweerbaarheid tegen *Rhizoctonia* tot nu toe geen reële optie.

Wij hebben echter recent een betrouwbare methode gevonden om ziektevering tegen *Rhizoctonia* te stimuleren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de antagonistische bacteriegroep *Lysobacter* spp., die van nature in diverse Nederlandse gronden voorkomt. Deze bacteriën worden door gist en chitine, maar niet door compost en dierlijke mest, gestimuleerd. Stimulering van deze bacterie gaat gepaard met verhoging van de bodemweerbaarheid tegen *Rhizoctonia*. In een recente proef (maart 2011) hebben we gezien dat een aantal dierlijke reststoffen die als meststof zijn toegelaten, een sterke stimulering van de bodemweerbaarheid tegen *Rhizoctonia* geven.

Proeven zijn onder geconditioneerde omstandigheden in de kas uitgevoerd. De resultaten zijn veelbelovend en dienen nu vertaald te worden naar de praktijk. Hierbij moeten nog diverse vragen beantwoord worden: tegen welke *Rhizoctonia*-gewas-combinaties is de methode effectief, wat is de optimale dosis, tijdstip en wijze van toediening, hoe past de methode in het bouwplan, wat zijn de neveneffecten, is de maatregel economisch haalbaar, etc. In 2012 zal de methode met SKB-subsidie in samenwerking met IRS, Agrifirm en een kruidenteler in het veld worden toegepast tegen *Rhizoctonia* in suikerbiet en in dille.

De voorgestelde methode verhoogt duurzaam bodembeheer door gebruik te maken van de aanwezige potenties in de bodem om ziektes te beheersen, waardoor minder bestrijdingsmiddelen nodig zijn. De toepassing van dierlijke reststoffen draagt bovendien bij aan het sluiten van kringlopen.